

PIJLER VEILIG – MidTerm Review

Inleiding

Deze rapportage zet uiteen wat er in de eerste tien jaar van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) op het gebied van veiligheid is gebeurd. Op basis van de uitvoeringsplannen, de voortgangsrapportages en een reeks gesprekken met betrokkenen is dit hoofdstuk beschreven.

Het NPRZ richt zich vanaf de start van het programma op de Pijlers School, Werk en Wonen. In gesprekken met bewoners, professionals, studenten en betrokkenen op Zuid worden in de beginjaren van het programma de onderwerpen veiligheid en drugseconomie echter veel genoemd. Twee jaar nadat het NPRZ van start is gegaan constateert het programmabureau dat de inzet op de drie pijlers wordt bemoeilijkt door een hardnekkig probleem dat al lange tijd speelt op Zuid: ondermijnende criminaliteit. De criminaliteit op Zuid, soms zichtbaar aanwezig, maar veelal verborgen achter de façade van een winkel of een woning, heeft een ontwrichtende werking. Veiligheid is de verantwoordelijkheid van de driehoek maar doordat de criminaliteit in de wijk ook de doelen van het NPRZ ondermijnt is een veiligheidsaanpak onderdeel van de integrale aanpak van sociale problemen in Rotterdam-Zuid en dus van het NPRZ. Voor het behalen van de doelen van het NPRZ is het nodig om, naast het bieden van kansen, ook de foute weg, het criminele pad, af te sluiten.

Dit hoofdstuk bestaat uit vijf onderdelen. Allereerst wordt de ontwikkeling van de ‘pijler’ veilig besproken. Vervolgens wordt kort stilgestaan bij de behaalde resultaten en gaat het stuk in op de governance rondom het onderwerp veilig. Daarna wordt beschreven wat er nodig is om van veilig een pijler te maken en welke activiteiten daarbij horen. Tot slot worden een aantal conclusies beschreven.

1. Ontwikkeling van de ‘Pijler’ Veilig

In de aanloop naar NPRZ heeft een team onder leiding van de oud-burgemeesters Wim Deetman en Jan Mans in februari 2011 het advies *Kwaliteitsprong op Zuid* uitgebracht. Op basis daarvan is door de startende partners van NPRZ het programma *Zuid Werkt!* opgesteld en in september 2011 vastgesteld. Daarna zijn er drie uitvoeringsplannen en vele voortgangsrapportages opgesteld. Zuid bleek voor (ondermijnende) criminaliteit een aantrekkelijk gebied. Het NPRZ heeft daarom vanaf het tweede uitvoeringsplan 2015-2018 boven op de aanpak school, werk en wonen, een aanpak van ondermijning en wijkveiligheid opgesteld.

De keuzes die mensen op Zuid maken ten aanzien van meedoen aan deze maatschappij en investeren in een goed toekomstperspectief, worden negatief beïnvloed door de ondermijnende structuren op Zuid. Daardoor verdraaien gezagsverhoudingen in gezinnen en families en wordt de normale toegang tot hulp belemmerd. Deze criminele structuren stimuleren afkeer van gangbare maatschappelijke opvattingen, misbruik van voorzieningen en niet-participatie. Deze structuren ondermijnen daarmee ook de doelen van het NPRZ.

Binnen de pijler veilig wordt gekeken naar het maatschappelijke effect dat het NPRZ wil bereiken. De aanpak ondermijning en de aanpak wijkveiligheid richten zich onder andere op drugscriminaliteit, witwassen, daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit, illegaal gokken, vastgoed en jeugd. De aanpakken moeten leiden tot het inzicht dat er geen plek is voor een crimineel circuit van deze omvang in Rotterdam Zuid en dat deelnemen aan de samenleving de beste optie is. Vanwege het geschetste beeld, waarin onderwerpen komen en gaan en andere onderwerpen steeds breder worden opgepakt, is gekozen voor een chronologische volgorde per uitvoeringsperiode.

UITVOERINGSPLAN 2015-2018

Ondermijnende criminaliteit is het soort criminaliteit dat over het algemeen onzichtbaar is op straat, maar wel de wettelijke geaccepteerde gang van zaken in onze samenleving ondermijnt. Normen vervagen en het gevoel van veiligheid en leefbaarheid nemen af. In deze vorm van criminaliteit maken criminele voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Daarmee zorgt ondermijnende criminaliteit voor een aantasting van de maatschappelijke integriteit. De aanpak ondermijning is een van de prioriteiten binnen #veilig010, het Programma veiligheid 2014-2018. De ambitie binnen deze aanpak is om lokaal ondermijnende werking van de georganiseerde criminaliteit te verstoren door barrières voor crimineel handelen op te werpen en criminele netwerken op te sporten en aan te pakken. Het zwaartepunt van de integrale aanpak ondermijning ligt voor een deel op Zuid. In 2015 hebben het Openbaar Ministerie, de politie, de gemeente, de Rijksbelastingdienst en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) samen met het programmabureau NPRZ de handen ineengeslagen om problematiek op Zuid aan te pakken. Alleen met jarenlange inzet en samenwerken tussen bewoners, corporaties, marktpartijen, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeente, politie en Justitie en maatschappelijke partners kunnen de wijken op Zuid verbeterd worden.

De aanpak wijkveiligheid richt zich op het verbeteren van de veiligheid in de wijken. Vanaf het tweede uitvoeringsplan voert het NPRZ met name in de vijf wijken die het laagst scoren in het wijkprofiel de gemeente de inspanningen op. De Directie Veiligheid binnen de gemeente verwerkte de volledige inzet op het gebied van veiligheid in veiligheidsprogramma's. Zij leverden extra inzet op de volgende interventies:

- 'Buurt Bestuurt' aangevuld met de 'Stuurgroep Veilig in de Wijk' en de pilot 'Like je Wijk' om de veiligheidsbeleving in wijken te vergroten;
- Extra aandacht voor Schoon en Heel op bepaalde focuspunten in de wijk in de vorm van surveillances, handhavingsacties en aanwezigheid op afwijkende tijden in de wijk. Dit programma is gericht op meer bewustwording vanuit bewoners. Enerzijds zijn ze bij Schoon en Heel hands on bezig met vraagstukken en anderzijds werken ze ook aan het maken van lange termijnplannen;
- Preventie door voorlichting en fysieke aanpassingen in en rondom woningen om het aantal woninginbraken te verlagen;
- Aanpakken van geweldplegers met het stedelijke programma High Impact Crimes
- Aanpak van jeugdoverlast, beschikbaar maken van buurtbemiddeling in alle wijken van Rotterdam;
- Integrale wijkinterventieteams met het domein woonoverlast als startpunt.

Sinds 2016 zijn de partners van Veilig vertegenwoordigd in het NPRZ-bestuur. Ondertussen zet de gemeente zet haar beleid t.a.v. de wijkveiligheid door. De gesprekken met bewoners zijn daarbij een belangrijk onderdeel. Met de uitbreiding van de Gebiedsinterventieteams is een nieuwe stap

gemaakt op weg naar het 'wijkteams integrale handhaving en interventie' zoals beoogd in het tweede uitvoeringsplan NPRZ.

Richting het einde van het tweede uitvoeringsplan is geconstateerd dat er te weinig rendement was in de aanpakken rondom veiligheid. Er waren te veel kleine initiatieven gestart die niet de kern van het probleem aanpakten. Daarom is in 2016 het programmabureau van het NPRZ, op verzoek van programmadirecteur, uitgebreid met een door het OM beschikbaar gestelde eigen officier van justitie. Deze officier van justitie richtte zich tot haar vervanging in 2021 op de inzet van de veiligheidsketen ten behoeve van de doelen van het NPRZ en vice versa. Het werd duidelijk dat er groter gedacht moest worden dan vanuit Politie en Justitie. De samenwerking werd daarom uitgebreid: DV, politie, justitie, reclassering, bouw- en woningtoezicht kansmarkt. Etc.

Het NPRZ werkt daarnaast sinds 2017 actief samen met de RIEC-partners in het Innovatieprogramma Organized Crime Field Lab West-Nederland. Ook zijn het integrale afpakteam Confisq en een tweede integraal afpakteam actief, die zich richten op het afpakken van zoveel mogelijk crimineel vermogen. Reclassering Nederland is in Pendrecht begonnen met het project Reclassering in de Buurt. Deze aanpak wordt uitgebreid naar Bloemhof, Hillesluis, Zuidwijk en Tarwewijk.

Ook werd het project Onwijze Moeders op Zuid geïntroduceerd. In dit project krijgen moeders krijgen voorlichting van professionals over alle waar de jeugd mee bezig is. Nadat de kinderen weg zijn gebracht ontmoeten de wijkagent en de moeders eens per maand elkaar in de ouderruimte van school. Dit initiatief is gestart vanuit moeders zelf, professionals zijn aangehaakt. De jeugd aanpak 'Vroege Vogels' is voortgezet voor meer bewustwording ten aanzien van ondermijnende criminaliteit bij bewoners en bij professionals in de wijk.

UITVOERINGSPLAN 2019-2022

Ook in het derde uitvoeringsplan heeft ondermijning en veiligheid een rol binnen het NPRZ. Middels het project Hartcore is in Rotterdam veel ervaring opgedaan met de integrale aanpak van ondermijning. De aanpak wordt in het derde uitvoeringsplan voortgezet en geïntensiveerd. Vanuit het Coalitieakkoord 2018-2022 van de gemeente Rotterdam zijn er extra middelen voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit vrijgekomen, onder andere in het veiligheidsprogramma Veilig@Rotterdam 2018-2023, en ook op Rijksniveau is er meer aandacht voor het versterken en verbeteren van de ondermijningsaanpak.

In Rotterdam Zuid is in maart 2019 is de Alliantie Hand-in-hand gestart, een samenwerkingsverband waarin onder andere de Gemeente Rotterdam, NPRZ, Politie, OM, Justitie, BIZ-ondernemers, BIZ-pandeigenaren, bewoners en bezoekers participeren. Naar aanleiding van een georganiseerde Actiedag, inclusief een advies van Rijksbouwmeester op ondermijning aanpak in winkelstraten, is hiervoor de kwartiermaakfase gestart. De Alliantie Hand-in-Hand is groep instanties dat werkt aan langjarige, integrale maatwerk aanpak. Stadsontwikkeling, veiligheidspartners, Humanitas, Hogeschool In- Holland, Werk & inkomen, winkeliers en pandeigenaren hebben als gemeenschappelijke doel een vitale lokale economie en een aantrekkelijk woonklimaat op de Beijerlandse laan en Groene Hilledijk. Zij zetten in op de aanpak van ondermijnende criminaliteit, fysieke inrichting, branchering en het verbeteren en het diverser maken van het woningaanbod. Inmiddels is de alliantie Hand-in-Hand de grootste pandeigenaar van de Boulevard Zuid. Dit geeft meer regie op activiteiten op de laan.

De pilot Rechtsbijstand is in 2019 gestart in Hillesluis. De pilot heeft met name het tweede kwartaal van 2020 te lijden gehad onder de coronapandemie. Sociale advocatuur, Juridisch Loket en sociaal raadsliden werken hier samen met het wijkteam aan het zo integraal mogelijk oplossen van

problemen van bewoners. Samenwerking in het kader van het programma Rechtsbijstand bij de tijd van het ministerie van JenV. Vanaf mei 2020 is de pilot in aangepaste vorm voortgezet. Het wijkteam Hillesluis heeft casussen in behandeling genomen, waarbij sprake was van een intensievere juridische component. Vaak betrof het personen- en familierecht. Het aantal casussen is lager dan vooraf verwacht, onder andere doordat door de coronacrisis de werkwijze aangepast moest worden. Om meer ervaring op te doen, is toen besloten de pilot met een half jaar te verlengen.

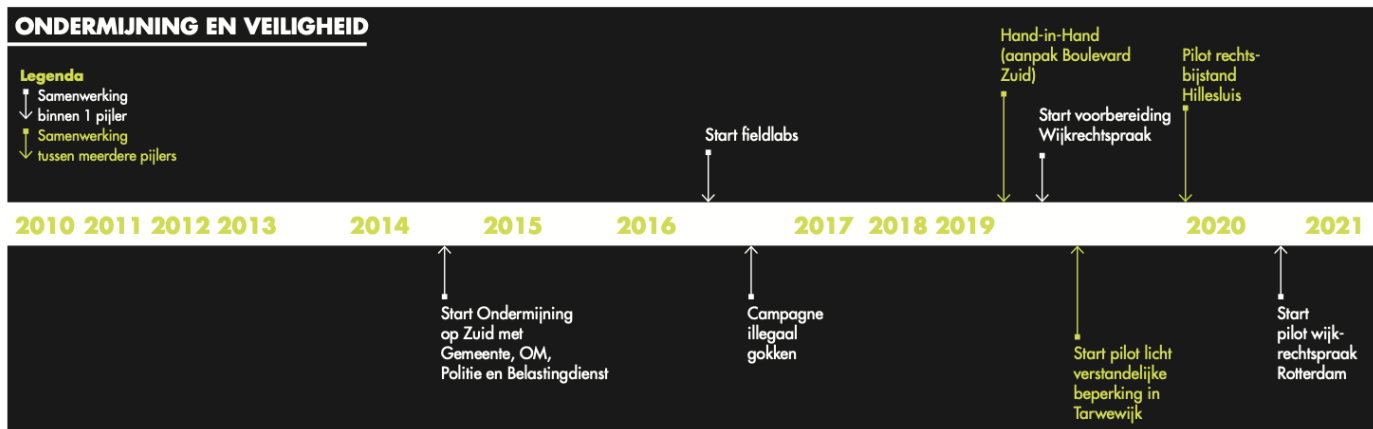
Ook startte in 2019 de voorbereiding van de pilot wijkrechtspraak op Zuid, de opstart zelf heeft door Corona vertraging opgelopen. In het voorjaar 2020 is de pilot Wijkrechtspraak in Rotterdam Zuid gestart, waarbij professionele instanties hulp bieden aan buurtbewoners met problemen op twee of meer leefgebieden. Een uitgebreide groep professionals hebben uitgewerkt hoe al lopende initiatieven rechtspraak zouden kunnen ondersteunen. Rechtspraak maakt zo verbinding met het gemeenschapsleven. Het doel van de wijkrechtspraak is in de wijk de zaken van de wijk bespreken, geografisch nabij bewoners. Van tevoren komen hulpverleners en advocaten bij elkaar om ter plekke een multidisciplinair plan van aanpak te maken en daarmee naar de zitting te gaan. In Bloemhof en Hillesluis is inmiddels een er een Huis van de Wijk, waarin een ruimte is ingericht als rechtbank. Bij de zittingen zijn onder andere ook (hulp)instanties aanwezig die nodig zijn om een blijvende oplossing te regelen. Door actief regie te voeren en beslissingen in samenhang met elkaar te nemen, worden problemen van bewoners effectief aangepakt. In 2021 wordt de wijkrechtspraak doorontwikkeld. De instroom wordt verhoogd en er wordt gekeken naar meer opties die behandeld kunnen worden in de wijkrechtspraak.

In Tarwewijk, Oud-Charlois en Carnisse wordt in de derde uitvoeringsperiode gewerkt aan bejegening van mensen met een verstandelijke beperking. Het doel van dit project is het voorkomen dat jongeren met LVB-problematiek met politie/strafrecht in aanraking komen en voorkomen dat volwassenen met LVB-problematiek opnieuw in aanraking komen met politie/strafrecht. Er wordt een poule gemaakt van advocaten die mensen met LVB wilde bijstaan. Zij kijken naar wat er meer passend is bij de problemen die er spelen, hoe voorkomen dat deze mensen terugkeren naar criminaliteit. De LVB-pilot is na een moeizame opstartfase in de loop van het derde uitvoeringsplan uitgebreid. Ook jongeren kunnen nu instromen in het project. Het geografische gebied waaruit zaken kunnen instromen is uitgebreid met Oud-Charlois en Carnisse. Een van de ontwikkelingen is het aanbod van taakstraffen die speciaal zijn toegesneden op de doelgroep, in het kader van de preventieve aanpak van ondermijning.

Naast een projectmatige aanpak is er ruimte om nieuwe werkwijzen uit te proberen die erop gericht zijn handhaving en zorg aan elkaar te verbinden: bijv. bijbanenproject van Citystewards en politie, banenmarkt XL van Citystewards, politie en Werk & inkomen. Daarmee heeft een groeiende groep partners uit het veiligheidsdomein zich aan de aanpak op Zuid verbonden, dit geeft een vruchtbare uitwisseling.

Het aanpakken van ondermijning is belangrijk maar nog belangrijker is dat dat er duurzaam oplossing komt voor de onderliggende problemen. Dit kan alleen door een integrale benadering. De verbinding wordt inmiddels in het hele land als voorbeeld van een werkende integrale maatwerkaanpak beschouwd. Waar er tot 2021 een officier van justitie binnen het programmabureau zich inzette binnen de pijler is in 2021 een vertegenwoordiger van de Politie aangesteld, en begin 2022 een vertegenwoordiging vanuit de reclassering en iemand van het OM die, gedetacheerd en parttime, verbonden zijn aan het programma.

2. Resultaten

Een aantal van de belangrijkste resultaten op een rij:

- Er zijn inmiddels diverse zaken behandeld in de pilot rechtsbijstand, waarbij uitgebreidere juridische expertise moest worden ingezet. Vaak betrof het personen- en familierecht, maar ook andere rechtsgebieden kwamen aan bod.
- Binnen de wijkrechtspraak zijn er inmiddels meer dan 100 zaken behandeld. Mensen die daar op zitting zijn geweest zijn tevreden over hoe ze daar bejegend zijn en wat dat voor effect op hun leven heeft.
- De Alliantie Hand in Hand is de grootste pandeigenaar van de Boulevard Zuid. Dit geeft veel meer regie op de activiteiten op de laan. Goede ondernemers worden gesteund, niet alleen met raad en daad van het Alliantieteam, maar ook doordat de ondernemers die zich bezighouden met illegale activiteiten worden gecontroleerd en misstanden worden beëindigd. Alleen al in 2020 zijn er 21 winkelpanden door de gemeente verworven en 23 woningen verkocht. Dubieuze of malafide ondernemingen worden met de aanpak beëindigd.
- Over de jaren heen is binnen de aanpak op het gebied van drugscriminaliteit grote hoeveelheden drugs in beslag genomen. De geschatte waarde van de drugs in 2020 was circa €20 miljoen.

3. Ontwikkeling Governance Veilig

De Tafel Veilig bestaat uit de programmadirecteur, directeur Reclassering, districtchef Politie, vertegenwoordiging uit directie veilig en hoofd beleid strategie bij het OM. De Tafel Veilig gaat kaderen waar het NPRZ zich op het gebied van veiligheid met name op gaat richten en helpt om op koers te blijven. De Tafel Veilig kan ook vliegwielen dienen op punten waar partners klem lopen.

De samenwerking tussen de Directie Veilig binnen de gemeente en het NPRZ verstevigt. Vanuit de gemeente is, net zoals dat is geregeld voor de andere pijlers, een vast aanspreekpunt voor het

onderwerp veiligheid. Vanuit de constatering dat rol reclassering en rol politie cruciaal zijn in de tafel veilig is de nieuwe samenwerking tussen Directie Veilig, OM, Reclassering en Politie ontstaan. Er is daarnaast veel geïnvesteerd in de relatie met de politie. Doel van pilot gebiedsgericht werken was om samenwerking met politie te verstevigen en zichtbaarheid in gebied te vergroten.

Het NPRZ werkt met een aantal doelstellingen en wil daarbij partners mobiliseren om daar commitment op uit te spreken en daarop mee te werken. Voor een deel haakt NPRZ aan bij bestaande projecten en heeft NPRZ vliegwiel/lobby functie. Soms voert het NPRZ zelf projecten uit.

De algemene besluiten en sturing wordt genomen en gedaan vanuit de driehoek. De pijler Veilig is een flankerende pijler en valt onder de driehoek, de aansturing is anders dan hoofdpijlers. NPRZ is inmiddels aanjager binnen het veiligheidsdomein.

4. Wat is er nodig en wat gaat het NPRZ doen?

De aandacht voor veiligheid en ondermijnende criminaliteit op Zuid is en blijft belangrijk. Het onderwerp Veilig is dan ook met de start van de nieuwe uitvoeringsperiode van het NPRZ een programmaonderdeel en een pijler geworden. Het doel van de pijler Veilig is het afsluiten van de slechte weg en het bevorderen van de goede weg. Het gaat om het leveren van een bijdrage aan het vestigen van een andere norm op Rotterdam-Zuid.

De stuurgroep Veilig heeft als kader voor de activiteiten van de pijler Veilig meegegeven dat zij lopen langs de lijnen van Justitie in de wijk en de koppeling met hulp naar school en werk. Het werken op wijk-schaal, de koppeling aan andere partners en dat doen in de vorm van de aanpak van een vastgesteld aantal jonge daders op jaarbasis zijn belangrijke componenten. De concrete doelen binnen de pijler Veilig worden dus op wijkniveau bepaald. Op deze manier kan een aanpak in een wijk ook positieve effecten hebben op de situatie in andere wijken.

Tegengaan jonge aanwas en doorbreken van criminele carrières

Binnen de pijler Veilig wordt er gewerkt aan het bereiken van een aantal doelen. Allereerst wordt er extra inzet gezet op het tegengaan van jonge aanwas en het doorbreken van criminele carrières. De combinatie van sociaaleconomische problematiek in wijken van Zuid en de aanwezigheid van criminele structuren maakt jongeren kwetsbaar voor afglijden naar criminaliteit. Gelet op het klimaat op Rotterdam-Zuid waar jongeren bovengemiddeld risico lopen om slachtoffer te worden van mensenhandel, geronseld worden voor criminele activiteiten is het van belang om te werken aan de weerbaarheid van kinderen. Het is belangrijk om kwetsbare jongeren en het huishouden waartoe zij behoren vroegtijdig signaleren door de professionals op Rotterdam-Zuid. Deze jongeren moeten intensief worden begeleid naar school of werk. Hier is een persoonsgerichte, intensieve, preventieve en curatieve aanpak gericht op alle leefgebieden voor nodig. Er moet gebruik worden gemaakt van de bestaande structuren van de lokale partners. Ook is het van belang om opvoeders en familie nauw te betrekken. Met het oog op de beschikbare gelden voor Preventie met Gezag is vanuit de pijler Veilig voorgesteld te starten met 100 jongeren op jaarbasis die extra steun nodig hebben. Gedacht wordt aan 1 loket waar de uitvallers in beeld worden gebracht. Informatiedeling via de groepsaanpak lijkt een haalbare optie. Het NPRZ draagt vanuit de pijlers school en werk actief bij met onder meer

basis-op-orde-hulpverlening, dagprogrammering, Loopbaanoriëntatie, de “Aan de bak garantie” en de NPRZ re-integratie-aanpak die wordt gebruikt voor mensen met een uitkering.

Vanuit de verschillende vindplaatsen zoals politie en wijkteams wordt tevens gestart met het maken van een lijst van risicojongeren. Met behulp van deze lijst wordt een plan van aanpak opgesteld waarbij actief door hulpverlening en politie wordt ingezet om deze jongeren naar school of werk te krijgen. Individuele aandacht is een cruciaal onderdeel van dit plan van aanpak. Om dit traject te laten slagen is naast de bestaande trajecten waarin jongeren al zitten vaak maatwerk noodzakelijk. Daarvoor is extra financiering nodig. Bij een succesvolle pilot kan het worden uitgebreid naar andere gebieden. In eerste plaats worden de bestaande trajecten ingezet. Met de inzet van het maatwerktraject wordt geleverd wat extra nodig is in begeleiding en interventies.

Onderdeel van het tegengaan van criminele carrières van jongeren is het identificeren en begrijpen van criminele families. Het overdragen van crimineel gedrag in familieverband aan de volgende generatie is een fenomeen dat een zeer negatieve weerslag heeft op de leef- en opgroeisituatie van kinderen in het gezin. Bovendien veroorzaken criminele families onveiligheid en overlast in de buurt en vormen zij een autonome machtsstructuur die zich onttrekt aan toezicht van gemeente en andere instanties. Door de gemeente Tilburg is een aanpak ontwikkeld die ook goed bruikbaar lijkt voor Rotterdam-Zuid. Op basis van systeem informatie en zachte informatie vanuit betrokken professionals worden gezins- en familiestructuren geselecteerd die voldoen aan van tevoren vastgestelde criteria. Samenwerkingspartners zijn de gemeente, RIEC, hulpverleningsorganisaties, Reclassering, OM en politie. Het RIEC zal rond de zomer van 2022 een methodiek hebben uitgewerkt waarin met het in kaart brengen en selecteren van families die voor deze aanpak in aanmerking komen kan worden gestart. Randvoorwaardelijk daarbij is informatiedeling waar dat kan. Vanuit het NPRZ zal dan worden bijgedragen met de trajecten zoals benoemd bij het tegengaan van de jonge aanwas.

Deskundigheid LVB

Naast het tegengaan van jonge aanwas en het doorbreken van criminele carrières is het belangrijk om de deskundigheid op het gebied van mensen met een Licht Verstandelijke Beperking te bevorderen. Het percentage mensen met LVB -problematiek is hoog in Rotterdam-Zuid. Hierdoor lijken zij kwetsbaarder te zijn voor het plegen van criminele activiteiten. Het is noodzakelijk om uit te zoeken wat hiervan de oorzaak is. Als de mogelijke oorzaken kunnen worden achterhaald kan worden ingezet op die oorzaken en vanuit daaruit worden verder gebouwd naar specifieke voorlichting op bepaalde locaties. Daarnaast is het noodzakelijk dat, vanwege de hoge percentages, elke professional getraind wordt, in het onderkennen en de omgang met LVB-problematiek. Reclasseringswerkers en hulpverleners beschikken vaak al over de benodigde kennis maar dat geldt lang niet voor alle professionals. Hierbij kan worden gedacht aan politie en OM. Jongeren met LVB-problematiek zijn kwetsbaarder en beïnvloedbaarder, waardoor zij ook eerder slachtoffer zullen zijn van criminele uitbuiting. Na de zomervakantie wordt een startbijeenkomst georganiseerd op het politiebureau Zuidplein waarbij ook Reclassering, OM en andere professionals uit het gebied worden uitgenodigd.

Naast inzet op bovenstaande doelen worden ook interventies die goed aanslaan de komende 10 jaar doorgezet en uitgebreid. Dit gaat om de volgende initiatieven:

- *Wijkrechtspraak*: inmiddels zijn er 100 zaken behandeld. Het doel is om in de komende jaren de wijkrechtspraak uit te breiden naar 150 zaken per jaar, andere relevante partijen zoals

Homerun en het Expertise Team Financiën nog beter te betrekken en uit te breiden naar andere locaties in Rotterdam-Zuid.

- *Rechtsbijstand*: door de beschikbaarheid van een pool van advocaten uit de sociale advocatuur wordt zeer laagdrempelig rechtsbijstand geleverd door in samenwerking met het wijkteam casuïstiek te bespreken en juridische vraagstukken waar wijkbewoners mee worstelen aan te pakken. Het wijkteam is laagdrempelig bereikbaar voor bewoners, fungeert als doorgeefluik naar het casuïstiekoverleg en stelt daarmee wijkbewoners in staat laagdrempelig hun recht te halen. De pilot voorziet duidelijk in een behoefte en de ambitie is dan ook om dit project uit te breiden en te kijken of dit mogelijk gecombineerd kan worden met de Wijkrechtspraak.
- *Ondermijning en aanpak winkelstraten*: op de Groene Hilledijk en Beijerlandse laan loopt al langer een zeer intensieve aanpak "Hand in Hand". Vanuit de taskforce Zeeland/West Brabant is een Toolbox winkelstraten opgesteld. Wij zullen deze gaan gebruiken als uitgangspunt en bekijken welke onderdelen wij kunnen toepassen op Rotterdam. De toolbox is in gebruik door het team ondermijning en de stadsmarinier. In juni bespreken wij hiervan de ontwikkelen en bekijken wij hoe we dit verder kunnen uitbreiden of doorontwikkelen. De samenwerking met MOTUS, een multidisciplinair team dat zich richt op de aanpak van crimineel vastgoed, zal worden versterkt. De combinatie van het signaleren van misstanden, het weerbaar maken van corporaties, verhuurders en huurders en waar nodig handhavend optreden past goed in de werkwijze van de pijler Veilig.
- *Onwijze moeders*: Moeders zijn dé schakel richting de jeugd in Rotterdam-Zuid. Het project Onwijze moeders geeft voorlichting aan moeders over alles waar de jeugd mee bezig is. Nadat de kinderen weg zijn gebracht ontmoeten de wijkagent en de moeders eens per maand elkaar in de ouderruimte van school. De moeders krijgen voorlichting over zaken waar de moeders en de politie tegenaan loopt, zoals sexting, nepvuurwapens en (jeugd)criminaliteit. Het project loopt al op verschillende scholen. De initiatieven daartoe worden genomen door individuele wijkagenten die eigenstandig samenwerking zoeken met relevante partners. Het is wenselijk dit initiatief verder uit te breiden over heel Rotterdam, te beginnen in Rotterdam-Zuid.
- *Aanpak Hartcore*: Het opzetten van een goed weerbaarheidsprogramma voor de jeugd in het onderwijs startend vanaf groep 6 tot en met einde schoolcarrière kan prima passen in het Loopbaanoriëntatie en begeleiding traject (LOB) wat het NPRZ al heeft opgezet en waaraan alle scholen op Zuid aan deelnemen. Daarnaast heeft de pijler Veilig de ambitie bij te dragen aan de veiligheid op en rondom scholen. Hiermee is al een start gemaakt door de samenwerking aan te gaan met het Albedacollege, een zeer grote onderwijsinstelling op Rotterdam-Zuid.

5. Conclusies

In de afgelopen jaren zijn er op het gebied van veiligheid veel mooie interventies neergezet en resultaten bereikt. Veilig heeft een noodzakelijke en prominente plek gekregen binnen het NPRZ, zo dat naar de toekomst toe het een daadwerkelijke pijler wordt. Binnen de pijler veilig is het belangrijk om te waken voor het ontstaan van een projectencarrousel met interessante projecten of pilots die niet (genoeg) met elkaar samenhangen of niet direct bijdragen aan hoger gelegen doelen en ambities. Dit kan worden voorkomen door meer programmatisch te gaan werken. Met

programmatisch werken worden overkoepelende ambities gekoppeld aan concrete doelstellingen, en worden op basis van de doelstellingen de interventies bepaald. Op deze manier kan er altijd de vraag worden gesteld of de interventies bijdragen aan de doelstellingen en dus bijdragen aan het behalen van de ambities. De ambities en doelen vanuit de pijler Veilig zijn ambitieus en de onderwerpen die worden aangepakt zijn omvangrijk. De recent in het leven geroepen stuurgroep Veilig zal de komende tijd helpen bij het trechteren en vaststellen van concrete doelstellingen. Door de doelstellingen steeds preciezer te formuleren kan de voortgang worden bewaakt en komt beter zicht op de effecten. De monitoring behoeft nadere uitwerking. Het praktische instrument van “rijker verantwoord” kan daarbij behulpzaam zijn.

Belangrijkste bronnen veiligheid

Deze terugblik is opgesteld door Van de Bunt adviseurs. De uitvoeringsplannen, voortgangsrapportages en ‘Het verhaal van NPRZ’ hebben hiervoor als basis gediend. Daarnaast heeft Van de Bunt de volgende personen geïnterviewd.

In willekeurige volgorde:

- Ahmed Aboutaleb
- Loes van der Wees
- Pieter Tops
- Annemarie Fongers
- Ron van Bodegom Smith
- Ron van Gelder
- Wim Hoek
- Sana El Fizazi
- Barbara Barendrecht
- Jessica Westerik, Stelle Tempelaar, Cynthia Blok
- Erik Venema
- Bianca Lubbers

In het rapport worden geen persoonsnamen gebruikt. Dit is vooraf aan de geïnterviewden toegezegd om daarmee bij te dragen aan een zo open mogelijk gesprek..